

Гончаренко А. М.,

Інститут післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка, м.Київ,
Goncharenko08@bigmir.net

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: НАГАЛЬНА ПОТРЕБА ТА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ

Аннотация

Гончаренко А. *Иновационные технологии в педагогическом образовании: насущная необходимость и готовность педагога к их внедрению.*

В статье дается обобщенный анализ изучения вопроса готовности педагога к внедрению инноваций в образовании. Раскрываются причины принятия / непринятия новой практики или новой парадигмы, готовность внесения новых ориентиров в строй профессиональной жизни, обновление содержания педагогической работы.

Ключевые слова: педагогические инновации, инновационные процессы, новшества.

Annotation

Goncharenko A. *Innovative technologies in teacher education: an urgent need and willingness of teachers to their implementation.*

The article deals with the study of generalized analysis of the readiness of the teacher to introduce innovations in education. Reasons acceptance / rejection of new practices or new paradigm introducing new readiness benchmarks in order occupation, or update the content of educational work.

Keywords: pedagogical innovation, innovation processes, innovation.

Масштабі зміни у освіті нашої держави продиктовані тенденція розвитку суспільства. Реформування та модернізація дошкільної освіти потребують від педагога широкого спектру теоретичної обізнаності зі змістом програмного забезпечення та інноваційних технологій його реалізації. Цього вимагають дошкільники, які володіють окремими винятковими здібностями, внутрішніми задатками або мають своєрідне їх поєднання [4]. У цьому контексті розглядаємо педагогічні інновації як нововведення в педагогічну діяльність, суттєві зміни у змісті та процесі, що мають на меті підвищення ефективності системи освіти [2, 3]. Щодо правомірності вживання терміну та його синонімічного ряду, посилаємося на науково обґрунтовані та введені в категоріальний апарат педагогіки «інновації в освіті» і «педагогічні інновації» [5]. Таким чином, розглядаємо інноваційний процес як формування та розвиток змісту, організація нового у педагогічних підходах. У цілому під інноваційним процесом розуміється комплексна діяльність зі створення, освоєння, використання і поширення нововведень.

Служно зауважити, що інновація виходить за рамки існуючих теорій, вона означає суттєве оновлення педагогічного процесу і спирається на внутрішні фактори. У галузі дошкільної освіти вона не легко вписується в існуючі рамки і тому часто викликає нерозуміння з боку педагогів, оскільки суперечить прийнятим «нормам» науки. Мається на увазі не передача від одного до іншого педагога вдалої спроби чи разового рецепту успіху, а проектування такої системи діяльності в роботі з дошкільниками, яка комбінована, вперше створена, виникла нещодавно або маловідома.

Педагоги дошкільних навчальних закладів з готовністю приймають зміни окремих елементів в існуючій системі, та насторожено і аж до повного заперечення – народження нової практики або нової парадигми розробок. Історія знає яскраві приклади такого варіативного ставлення педагогів (від захопленого до різко негативного) до створеної 1984 року *Типовой программы воспитания и обучения в детском саду* (М.М.Поддъяков, Р.О.Курбатова) та 2008 року *Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»* (наук. ред. та упор. О.Л.Кононко). [1]

Однак нестримний потік новизни вимагає від педагога заглиблення у його зміст та зіставлення зі вже знайомим. Маючи на меті вивчення готовності до прийняття і внесення нових орієнтирів у власну свідомість та устрій професійного життя, визначали що 52% педагогів давно чекають на прогресивні зміни. Вони готові прийняти новизну від різних інформаційних джерел, проте з більшою охогою проектиують нову систему діяльності з дітьми, надають їй свого бачення та інтерпретують відповідно до перспектив. Як наслідок чи причина: вихователі прагнуть поваги й довіри до себе у побудові освітнього процесу. Такі педагоги охоче запрошують на своє робоче місце батьків, колег, слухачів курсів підвищення кваліфікації, активно діляться здобутками на конференціях, семінарах. За наявності жорсткого контролю, що не дає можливості повно й різнопланово розкритися, педагоги вдаються до використання подвійних стандартів: один для контролюючих, а інший – для користі дітей і своєї самодостатності.

Отже, витоками позитивного прийняття інноваційних технологій є: пошуки можливості відійти від навчально-дисциплінарної моделі на користь вільній життєдіяльності; прагнення до оновлення позиції суб'єктів практики, перетворення зв'язків у системі і самої системи; бачення резервів, перспективи покращення процесу та результату педагогічної роботи; розуміння необхідності створення активного середовища з урахуванням природи дитини.

Значна частина педагогів (30%) негативно ставиться до інновацій, погоджуючись лише на зміну окремих елементів в існуючій системі. Зокрема, ставлення до альтернативних програм та можливості народження нової практики або нової парадигми розробок викликають занепокоєння. Така позиція

продиктована невпевненістю, страхом перед невідомим. Як ілюстрація такого ставлення – нігілістичні відповіді респондентів: «Боюся, що не впораюся з новими підходами», «Нічого не хочу змінювати, щоб не почуватися ученицею». окремі вихователі, які мають великий стаж роботи і сформувалися як досвідчені фахівці, вважають навчання нетиповим чи необов'язковим для себе, проте відчувають значне інформаційне відставання, подолати яке бракує сил, впевненості, часу. Вважаємо, що виразний негативізм до інноваційних технологій є формою захисту від невпевненості, можливих поразок, утруднень, емоційних переживань.

Немало виявилося байдужих і скептичних до новизни – їх 18%. Означилися й аргументи такого ставлення до проектування нової системи діяльності, відкриття нових її напрямів, створення і впровадження нових технологій. Очевидними стали: нарікання на безперспективність та непотрібність інноваційних технологій; відсутність підтримки педагога у цьому напрямі з боку керівників дошкільних навчальних закладів («Працюватимемо так, як досі», «Тотальний контроль стане на заваді свободі й творчості, самостійності й ініціативі вихователя»). Важливою причиною є й статичність освіти педагога, що провокує труднощі у оволодінні новими теоретичними та практичними знаннями («Нам цього у коледжі і не казали»); нездатність до пошуку, аналізу, узагальнення і систематизації інформації та трансформації її відповідно до змінних педагогічних умов («Конкретно, що і як робити краще хай скаже вихователь-методист на місці»); недостатня сформованість навичок у професійному самозбагаченні, безініціативність у самоосвіті («Чого я буду поспішати сама. Як скажуть – так і робитиму»); неадекватна оцінка рівня власної професійної компетентності: занижена чи завищена («Я сама й не зможу осилити таку складну програму» або «Що мені з моїм досвідом роботи можуть рекомендувати такого, чого я не знаю»); нечіткість у визначенні перспективи свого професійного майбутнього під час модернізації системи дошкільної освіти («А що я можу?»); занижена здатність відходити від стереотипів та байдужість до перспектив покращення майбутнього; ослаблена чи відсутня мотивація до учіння, самовдосконалення, самоаналізу, активності; розгубленість щодо можливого прояву некомпетентності, теоретичної необізнаності призводить до пасивності у різних формах методичної роботи; тривога, що багаторічний досвід вже не буде взірцем для молодих спеціалістів («Нас інакше навчали, а сьогодні закликають до хаосу»).

Отже, інноваційні процеси у освіті є закономірною відповіддю на виклики суспільства, яке підштовхує до виходу за рамки існуючих теорій, практик. Ці процеси викликають неоднозначне сприйняття та оцінку педагогів. Такий стан справ потребує діагностики утруднень, їх диференціювання та визначення орієнтовних заходів для подолання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко А. Готовність педагога дошкільного навчального закладу до впровадження Базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" / А.Гончаренко// Личность в едином образовательном пространстве: 1 Международный образовательный форум, 5-7 мая 2010 г. : сборник научных статей.- Запорожье: ООО «ЛИПС» ЛТД.2010.- С. 60-63]
2. Гончаренко А.М. Особистісно орієнтована модель освіти: підготовка педагога / А.М.Гончаренко // Дошкільне виховання. - 2008.-№1.- С.10-13.
3. Рапацевіч, Є. С. Педагогіка. Велика сучасна енциклопедія / Є. С. Рапацевіч .- Мінськ: Сучасне слово. - 2005 .- 198 с.
4. Супруненко І.В. Прискорене і збагачене навчання обдарованих дітей / І.В.Супруненко // Інноваційні технології навчання обдарованої молоді: міжнародна наук.-практ. конф., 08-09 грудня 2011р.: тези доп.- К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2011.- С.155-165.
5. Тюнников Ю. С. Аналіз інноваційної діяльності загальноосвітньої установи: сценарій, підхід / Ю. С. Тюнников // Стандарти і моніторинг в освіті. - 2004. - № 5. - С. 10.

Хоменко О. А.,

практичний психолог НМЦ ППіСР ІППО КУ імені Бориса Грінченка

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

Анотація. У статті розкрита актуальність формування професійної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми дошкільного віку. Наголошено на необхідності використання попередньої комплексної оцінки, яка містить декілька оцінних процедур та психологічного супроводу дошкільнят. Запропоновано зразок комплексної програми супроводу обдарованих дітей розробляється спільно усіма суб'єктами навчально-виховного процесу дошкільного навчального закладу. Зазначено важливість формування професійної готовності вихователів до роботи з обдарованими дітьми дошкільного віку засобами тренінгових технологій запропонованих у рамках семінару-тренінгу «Психологічні основи роботи з обдарованими дітьми».

Ключові слова: здібності, обдарованість, талант, показники обдарованості, психологічний супровід, професійно готовність вихователів до роботи з обдарованими дітьми.

Запитом сьогодення є пошук обдарованих дітей з метою підтримки їхнього розвитку. Як показують спеціальні дослідження 10% людей здані створювати культурні та технічні цінності, що складають благополуччя всього суспільства або окремих націй.